

Milan
Bufon

Nastopajoče pisateljstvo

Ne boš pisal? Vprašanje je pletavalo in se odbijalo sredi mehkega valovanja razredčenega zraka med zelenjem in modrino. Poslušal je periodično. Kobilica je skočila z bilke na bilko. Trava je zašumela, bilka je zanihala. V daljavi je nekje obupano rigal osel. Izparevanje, rahli gibi, veter. Poigral se je z njenimi lasmi. Ozrl se je in poigral se je še z lasmi tiste plavolaske tam spodaj. Kdove zakaj so mu bile tako všeč? Plavo-

laske s svetlimi dlakami po telesu, z nakodranimi igrivimi lasmi, z razkrcenimi nogami, da bi posrkale čimveč sončnih žarkov. Z lepo izoblikovanimi dojkami, z bradavicami, ki so jim nabrekle v vodi. Kakor pravijo, svetlo-laske privlačujejo, ker z barvo svojih las opozarjajo na svoje zdravje. Rečejo zdrava punca, s tem mislijo, da jim je všeč. Figa, češpa, smokva. Še kaj? In vendar je bil prepričan, da so temnolase odpornejše. Človek je navsezadnje še vedno večji selektor, kot si to sam domišlja. Skrb za rod. Njegovi otroci. Otroci angleških gospodov. Tavori lepih Vid plujejo v Egipt. To je ljudem ostalo v spominu. Nekaj eksotičnega. Njegovi otroci ne bodo Angleži. Nihče izmed njih ni napisal ničesar o tej stvari. Normalno. Prav od tu so odhajale. Uzurpatorji. Sredi mirnega morja je tiha jadrnica rezala obzorje, tiho. Temne postave na njej so se obrnile k obali. Nekdo je dvignil roki in jih ponesel k ušesom. Morda si jih ogledujejo. Guardones. Cloveški park, poseljen z levi. V človeškem parku so levi v svojem naravnem okolju. Pretegujejo se na soncu, tržejo pravkar uplenjeno antilopo, igrajo se s svojimi mladiči, naskakujejo levinje. Petindvajset dolarjev. Inclusive of everything. Ni jih bilo veliko. Najbližja tista plavolaska spodaj. Nad skalami se naslanja na komolca in opazuje drobno čofotanje v zalivčku. Torej njena. Vidijo se beli kamenčki v vodi. Sončni žarki so zlati odbijajo na morski gladini. Razrezane skale. Dve ribici sta se ujeli med njimi. Drobek klic. Ali je mogoče, tako mlada? Levo je bila skupinica. Neki penzionist je počival na lastnih jajcih. Stara venera je pripravljala prigrizek. Steklenici piva. Druga deklica. Prvi dotiki, prvi poljubi. Le kaj razmišlja? Prihodnost.

Velika, strašna neznanka. Katera bo njena vloga? Umetnica, gospodinja, ljubica? Vse hkrati, nič? V senci se oglašča skržat, nepretrgoma. Nato spet osel in spet skržat. Jadrnica je izginila za rtičem. Čas štejejo po udarcih valov in poskakovanju kobilic. Morje. Takó globoko in skrivnostno. Neznatna bitja so ležala ob njem. Vsako s svojo usodo, s svojo negotovostjo. Tu so, sončijo se, vstajajo, ni jih več. Rojevajo se, umirajo. Tako je bilo včeraj in tako bo tudi jutri. Brezčasje. Brez nas. Na mizi sta bila papir in svinčnik. Lep, okrogel kamen je zadrževal bel papir v vetrcu. V senci je slonela ob pregibno mizico steklenica z vodo in vinom. V vrečki je bilo sadje. Kot v starih časih. Da bi pisal? Nekajkrat je to že slišal. Prve tipkane strani v bolniški sobi. Dobro asimilirane knjige ameriških avtorjev. Kam so nato izginili tisti listi?

Bile so stvari, čisto navadne stvari. O teh stvareh sem hotel pisati. Prihajale so mi na misel popoldne, ko sem ležal na postelji z nogami na blazini in ni bilo nikogar v stanovanju razen radia, ki je tiho igral počasne melodije, ali zvečer, v družbi, ko smo šli h komu domov ali v osmico, ali ponoči, preden sem zaspal, ko sem imel v sebi izdelane že vse zgodbe do podrobnosti in sem imel občutek, da bi bilo dovolj, ko bi tedaj vstal in vrgel vso stvar na papir. Ko pa sem nekajkrat res začel pisati, se je vsa stvar nenadoma zrušila že pri prvem stavku. Besede mi kar niso hotele izpod peresa, vse preveč suho in plehko je bilo to, kar je ostajalo na papirju, v primerjavi z barvitostjo in pomenljivostjo občutkov in dogajanj, ki so se mi bila izdelala v mislih. Pisati sem hotel o nekaterih dogodkih, ki sem se jih želel znebiti, in o občutkih, za katere sem mislil, da bi lahko imeli kak pomen. Prepričan sem bil, da bi se nato moj položaj bistveno izboljšal. Nekatere stvari bi lahko imel v objavi. Morda bi nekatere stvari bile ljudem všeč. Še bolje bi pisal in še z večjo zavzetostjo. Neprestano bi se izpopolnjeval. In nato, po mnogih letih, bi na mojo rojstno hišo pribili ploščo. Tudi Nobelovo nagrado bi lahko dobil. O tem sploh ni kazalo izgubljati besed.

Poskusi ostajajo v drobcih. Mozaik. Step by step. Zrno na zrno, kamen na kamen. Hoja je sestavljena iz prav majhnih korakov. Vsak izmed njih zahteva zapleteno koordinacijo in požene srce v brezupen beg. Tovor v nahrbtniku poskakuje v trebušnih mišicah. Gora je videti tako daleč na koncu doline, in vendar bomo še danes na vrhu in nazaj. Vztrajnost, volja, moč. Ko bi bila le stvar razuma, bi človek nikoli ne prišel do konca svojih želj. Nekaj drugega mora biti v tem. Zakaj vztrajnost, zakaj volja, zakaj moč? Skrivnost? Katera skrivnost? Skrivnost pisatelja je samo v tem, da prečepi na svojih listih čas, ki ga drugi posvetijo televiziji. Deset minut preden zaspi, vzame tv gledalec v roke platnico. Za seboj ima že tri filme. Le kaj za vruga naj prebira v teh desetih minutah? Playboy, Topolino, Razvoj narodnostnega vprašanja? Največ časa za knjige in revije premore naš junak na stranišču. Tu je zdaj njegova knjižnica, v zavetju tesnih sten

in male line. Oči so uprte v liste, sluh sledi nekajkratnim zaporednim pljuskom, vonj ovohava lastno notranjost. Odprto okno? Še nekaj papirja. Iztrebniška literatura. Eshatološka? Oda stranišni školjki. Malo umazana. Zdaj grem in potegnem vodo, a pred tem naredim še tole. Moji dragi lepoticici tega meseca. Na stojnicah za občino dobiš vse mogoče. Koliko rok je že otipavalo tvoje telo na sliki? Koliko mladostnikov in starcev si že osrečila? Veselje v eni roki. Ko končaš, gre vse v pozabo. Čistejši. Jaz da sem mislil na to? Ne, ne, to je pomota. Kdo drug morda. Kakšne čudne misli, animalične. Le kaj hočemo? Malinowski, Borowszcik, Bukowski. Kaj samo Poljaki? To je zaradi Cerkev. Ona je, ki jih dela tako pokvarjene. Kakor ta uboga para, Celine. Swift? Stroheim? Ženska v skledi za solato. Sosledje dobrih zamisli. Poglavlje. In nato spet znova. Pikelovsko. Zaresno. Da sembrar facile. Knjiga. Za koga? Nekdo ima za razvedrilo raje balincanje ali fotografijo ali seks ali kaj jaz vem. Morda je v njem mongolska kri. Morda bi nenehoma točal svoj piškotek v kak dober zosek, kakor je rekla teta Meta stricu Fricu. Kdo? Nenehoma? Le zakaj bi se mučil s tiskano besedo? Vse več plaže. Prav tu, naokrog. Skrivnost? Ozrl se je in že videl njo, ko je odhajala v market po štruco. Visoke rasti, ozkih gležnjev in rok, lepo izoblikovanega hrbta. Ob njem se pozibavata zagorela polmeseca. Med stegni, kjer je koža najbolj nežna, sredi temnih dlak, vabeč konec, ki se med hojo rahlo odpira in zapira. Mongolska domišljija že v polnem diru. Pisateljstva umišljena obsedenost. Nikdar mu ne verjemite na besedo. Ne boš pisal? Seveda. Že zbiram misli. Vse v redu, Al, je rekel John s čikom med trdo stisnjenima ustnicama in srepim pogledom, potem ko je stegnil vodo, pokončal sem jih, umazane rdečkarje.

Želel sem si, da bi lahko napisal kaj o tistih dneh, ki sem jih prebil v Bohinju na nekem seminarju. Zdelo se mi je, da je bilo to, kar se je tam dogajalo, in to, kar sem tudi sam počenjal, dovolj značilno za današnjo (tedanjo) mladino oziroma za neko posebno vrsto mladine, kateri sem pripadal nekako proti svoji volji, a brez upora. Bila je čudna, simpatična minielita, ki je počasi potovala k minioblasti, zakamuflirana v fante in punce vseh sort. V to mešanico sem sodil tudi sam. In tako smo med seminarjem v dvorani Mladinskega doma (ki ga je upravljal neki peder) poslušali predavanje o samoupravljanju in gledali dva mlada eskagezejevca, ki sta sedela vsak na enem koncu mize, kakor dve zvesti telesni straži, in med njima je bil predsednik. Skozi velika stekla je bilo videti poleg tega tudi poletje, ki se je nagibalo h koncu. Notri je vladalo težko ozračje prisiljene poslušnosti in skrokanih glav in kot vsi, sem si želel, da bi bilo vsega tega recitiranja priučenih fraz že konec. Lahko bi šel končno ven, na travnik, in se pogovarjal z njo, kot se že dolgo nisva. Lahko bi odšla v kraj, kjer bi naju nihče ne mogel odkriti, in bi se ljubila, in muhe bi nama brenčale okrog ušes in komarji bi me pikali v zadnjico. Toda poslušati smo morali predavanje, ki so ga varovala zaklenjena vrata, zvečer pa bi moral biti v isti dvorani ples, ker je bila sobota. Ljudje iz sosednjih vasi so prišli in ple-

sali z našimi dekleti. Zaradi njih bi bilo kmalu prišlo do pretepa. Medtem smo spili precej merlota (refoška niso imeli) in špricev, pozneje pa je bilo treba piti slivovko. Po odmorih smo spet navalili v plesno (sejno) dvorano. Menda je bilo zabavno. Verjetno sem bil nekoliko pijan, ker sem nekaj po polnoči v recepciji ukradel ključ, da bi lahko midva v miru spala skupaj, toda ko sva šla gor do sobe, sva skozi ključavnico videla, da sta v njej že dve drugi osebi, od katerih je ena (moška, krepka) z nago ritjo skakala sem ter tja. Iz samega strahu pred prikaznijo sva se skrila v stranišče, kasneje pa sva se zatekla v sobo, kjer sem spal še s tremi tovariši. Nikogar ni bilo. Čez čas sva zaspala. Prebujalo naju je tekanje po stopnicah in loputanje z vrati. Nekdo je odpiral vrata, kričal, piskal, cvilil, se hihital, krohotal, zapiral vrata, tekal, se spet vračal. V sobi je nekdo zaklical (v tesno zapeti pižami, do vratu), naj ne cvili (kdo naj ne cvili?) kokoš (zakaj kokoš?) O petih smo šli naslednjega jutra k jezeru. Sedeli smo na vlažnih klopeh in metali kamne v vodo. Zamolklo pljuskanje se je prijetno širilo v tišini. Vsi so še spali. Počakali smo še malo in se nato odpeljali do Kozoroga na zajtrk. Naročili smo si hemendeks (tako je pisalo na ceniku) in belo kavo. Imeli smo svež prt na kocke, razgled na jezero in občutek, da smo nekaj preživeli. V dvorani so medtem lenobno odstranjevali črepinje. Pripravljalo se je novo predavanje.

Po kamnitih stopničkih na potko je prihajal nag fantek in si z levo roko vlekel lulček. Z desnico je držal otroško slikanico in breskvico v mokrem celofanu. Nekajkrat se je spotaknil, se dvignil na potko in stekel proti naselju. Svetlo rumeni nakodrani lasje so zavihrali v vetru. Obraz se mu je držal na smeh. Pesniki in pisatelji. Srečanje mladih pesnikov in pisateljev začetnikov. Pesniki in pisatelji treh dežel, devetih kraljestev, starega sveta. Lahko bi bil pesnik. Pesniki porabijo precej manj papirja in časa. Stabilizacijska umetnost. Očitno. Dovolj je, da navržejo nekaj blagozvočnih besed, jim dajo kar skrit smisel, jih nato med seboj nekoliko premešajo, in že imajo novo pesmico. Dovolj je, da še malo vztrajajo in imajo zbirko. Naučite se to pesmico do torka. Domena potuhnjenih uradnikov. Profesorjev grščine, ki so ogorčeni nad resničnim vsakdanom. Srednjeevropska omika. Večkrat dobra, večkrat preveč zaprta. Seveda, veliko mej naokoli. Zanimiva vprašanja, ki jih lahko poglobljate v straneh tednikov široke potrošnje. Kdo je človek tega leta? Poglejte Times in potem Teleks. Nekdo, da izstopa. Naš Pogorelić. Jezikovni okviri. To je problem. Rezijani se zavzemajo za esperanto. Je to rešitev? Novo sredstvo za dvigovanje morale melanholičnega ljudstva. Poskušajte se v umetnosti. Anonimnost zjamčena. Najtežji je začetek. Razbeljene glave se sklanjajo nad praznim listom. Kakor da bi moral pisati človek pismo sorodniku ali znancu. Kakor da bi moral pisati prosti spis v šoli. Nato počasno piljenje, izbira ritma. Počasi peketajoč se je konj spuščal po prazni ulici. Počasi peketajoč po prazni. Ali pa: voda počasi. Treba je dati najprej dosti poudarka na o za stoječe vode, nato na i za hitre brzice. Na e za večne čase. Na u za

pusto usodo. Je to uporabno? Je to koristno? Ne bi rekel. In vendar. Ali je sploh kaj uporabnega, ali je sploh kaj koristnega? Ali je sploh kaj? To so reči, ki jih prebirate le včasih. Res tragica manet. Poglejte si no, to pesniško favno. Noben drug narod nima toliko pesnikov, revij, kritizerskih klik, tako malo bralcev. Nekdo, ki mora. Študenti primerjalne, na primer. Ozka slava v ozkem krogu. Najboljši kupci so zdaj obrtniki. Ti potrebujejo enciklopedije ali velike svetovne vojne ali naredi si sam v dvajsetih knjigah, da bi napolnili knjižne police, ki so jih sami postavili v svoji novi bajti. Novi mecen. Kakšne barve želite tole serijo pesniških zbirk pleterskih nagajencev? Žena je rekla, da bi se podala modra. Dvajset pesmic je že pol pesniške zbirke. Za to porabi človek skoraj toliko, kot za kakšno daljšo novelo. Povsem upravičeno je torej razlikovati med pesniki in pisatelji. Pisatelji dobivajo žulje na desnem sredincu. Dandanes vse bolj primankuje fizičnih delavcev, Joco. Privabiti jih bo treba iz manj razvitih območij, Tojo. Premalo izkoriščamo našo neuvrščeno politiko, M'Duri. Premalo poznamo sodobno literaturo iz drugih bratskih republik, Joži. Andrić je dobil Nobela, Prešeren je napisal dve izmed najlepših svetovnih romantičnih pesmi. Jaz sedim tu ob morju in zbiram misli. Zakaj ne pišeš? Nihče me ne pozna.

Rad bi pisal o Španiji. O Španiji, ki naju je tako razočarala. Mislila sva, da nama bo kot v Grčiji s svojimi neverjetnimi ljudmi in pokrajino, z oljkami, figami in ogromnimi grozdi in predvsem s svojim neskončnim morjem in belimi skalami. Toda Španija nima ničesar tega. Morda sem bil tega sam kriv, ker sem prebral The Sun Also Rises in morda je bila vsega kriva bolezen, ki se naju je prišla kmalu po izkrcanju v Barceloni, ko sva še sanjala o Baskih. Morda je bila vsega kriva prav Španija, ker je prevelika, preveč vase zaprta in ker je dovoljevala nekomu, da jo je toliko let ustrašoval. Morda so bila tega kriva velika mesta, ki sva jih videla in ki se seveda v ničemer ne razlikujejo od toliko drugih velikih mest po svetu. Morala bi na jug ali pa k Pirenejem. Toda bolezen naju je prijemala vse huje, in medtem ko se je njej vračal cistitis, da sem se moral kesati, ker sem toliko vztrajal, naj odpotujeva, potem ko sva celo poletje preživela doma, sem dobil sam vročino in gripo, tako da še govoriti nisem mogel. Komaj sva utegnili videti Toledo, kamor sva odpotovala z avtobusom s temne, umazane postaje. Obema je bilo slabo. Ves dan sva pojedla samo dve briosche. Toda Toledo je bil čudovit. Nekoliko manj čudovit, čeprav ravno tako zanimiv, je bil naš penzion v Madridu, kamor naju je pripeljal edini kamionist, ki se naju je pri stopanju usmilil. Vso pot nama je ponujal anis, ki je prav tako slab kakor ouzo v Grčiji, in vsakič, ko je privozil mimo kak policijski avtomobil, sem se moral skloniti, ker nas je bilo v kabini preveč, kot je zatrjeval naš camionero. Policijo pa smo srečevali skoraj na vsak kilometer, ker so tedaj Baski ubili nekega generala, in ko smo govorili o tem, je on rekel, da je vsa njegova politika tisto, kar zaužije čez dan, in denar, ki ga zasluži, in žena, ki je doma. Trepljal me je po ramah in mi zagotavljal, da bi bil lahko tudi jaz dober camionero, ker sem muy fuerte in po vsej sili

je hotel videti, kako se midva poljubljava. Ustavljali smo se pri vsaki okrepčevalnici za kamioniste, pili anis in igrali mali nogomet, dokler ni počila v kamionu glavna os. Tedaj je on odšel po žerjal in midva sva ga čakala dobro uro. Žerjal nas je nato popeljal do Saragosse, od koder smo vsi trije z zadnjim vlakom odšli v Madrid. Vozovnice je plačal naš camionero, ki je na Puerta del Sol poiskal penzion za naju. Ker je bilo pozno, nama je odprl sereno. Spala sva na eni sami postelji, ker je bila druga tako umazana, da se ni nihče izmed naju upal uleči nanjo. Soba je bila brez oken. Umivalnik ni imel vode, ampak samo dolgoletne skorje umazanije. Komaj sem prijel za kljuko, da bi se zaklenila, se mi je odtrgala v roki. Bilo je skoraj neverjetno. Poleg tega pa nas je ponoči prebujal tuberkuloznik s kašljanjem in pljuvanjem. Ko sva ob desatih odhajala po neprespani noči, sva morala zbuditi gospodarja, da sva lahko dobila nazaj najina potna lista. Prišel je v halji. Njegov pes se je bil tačas podelal sredi hodnika. Grizel naju je v pete. Bifeji so bili še zaprti, samo trgovina s športnimi artikli je že obratovala. Tu sva si kupila vsak svojo boto de viño in prodajalec nama je razložil, kako naj jo uporabljava in kako naj iz nje pijeva vino, da se ne bi polila. Priporočal nama je, naj imava v njej po možnosti vselej isto sorto, da bi se okus ne pokvaril. V nekaj dneh sva si ogledala Prado in druge zanimivosti, nato pa odpotovala domov. Še nikoli nisva bila tako srečna, da se lahko vrneva domov, potem ko sva bila zdoma komaj dva tedna.

K obali se priziba motorni čoln z ugasnjenim motorjem. Nemška zastavica. Moški brez kopalk skoči v vodo. U, zakliče, menda je hladna. Kratek klic, tolažilne besede s čolna. Širjenje varnih valov. Domačnost. Ponovna tišina, oglašanje žuželk, oddaljeno riganje, izparevanje, sončenje. Melodija v ušesih. Kakor da bi kamen v vodo potopila. Steklenica z vodo in vinom je še kar hladna. Dva dolga požirka. In še tretji. Nove misli. Zenska, ki mu ga je bila prodala, je bila vsa potrta. Njena hčerka je zbežala z doma, ker so jo v šoli vrgli. Še nikoli ni ponavljala razreda. In tudi izpitov ni imela. Je telefonirala, uboga revica, in se jokala, je rekla, naj nas nič ne skrbi, naj oče ne bo hud. A kaj hočemo, so taka leta. Bo že bolje, gospa. Ja, seveda, in tudi oče je žalosten, revica je mislila, da jo bo natepel. Ko pa vse mine. Tudi to bo. In zdaj si želim samo to, da bi se že vrnila. Kdove, morda je v stiski, kdovekod, brez denarja, nič nima za preobleč, kdo ve, če ima kaj za jest. Morda jo kdo pregovarja, naj počenja kako grdobijo. Ko pa je še tako mlada. Koliko let? Petnajst. O, kje pa, pri petnajstih je že cela gospodična. A saj prav zato. Ne, prepričan sem, da bo prav kmalu spet tu. Morda pa niti ni šla daleč, tako dobro jo je bilo slišati po telefonu. Ja, kdove, upajmo. Upajmo. Kakor bo bog dal. Ja. Saj bo vse v redu, gospa. In koliko vam morava? O, saj res, ne zamerita, toliko govorim, oprostita. Nič, nič. Kako nič? Nič, ko sta tako dobra, da me poslušata, ampak taka nesreča, saj sta videla, ko sta tako dobra, in me tolažita. Ne, ne, vzemite vsaj tole, saj ni tako hudo. Vse bo v redu, gospa, boste videli. Premik v ramenih. Pogled tja prek morja, v oddaljene kraje.

Roki mrtvi v naročju. Srečno. Nič več ne posluša. Hvala za vino. Ženska v temni obleki, bledih lic in izsušenega telesa. Oddaljevala se je, ko sva se spuščala navzdol. Negibna je sedela na stolu in gledala v daljavo. Nad njo tabla. Vino. Ni treba prevoda. Še malo, in zgine za belimi hišami. Še korak po tlakovani poti in zgine tudi tabla. Beg z doma. Oče natepel. Denar pa je vendarle spravila. Droben dogodek, vsakdanji. In taka nesreča zanj. Bi bil lahko uporaben? Mogoče. Treba bi bilo kaj spremeniti, dodati. Dramatičnost, pasivnost pričakovanja, pogled v prostranost. Na drugi strani bi bil lahko kak ljubezenski zapletljaj. Snov, surova, neobdelana. Prisvojil si jo je. Čakala je nate, ti si čakal nanjo. Zdaj sta se dobila. Nekaj tvojega Stvari se bodo razvijale dalje, brez tebe, nekaj pa bo vseeno ostalo in se preoblikovano pojavilo, čez čas, nekje. Ali sta drug na drugega kakorkoli učinkovala? Nihče ne ve. Skrivnost. Artifex: izurjen, spreten; a) umetnik, b) povzročitelj, c) slepar. Cum katerimos artificios boš nunc to stvaribus do konca izpeljaviti? Spomini na očeta, ki naj bi jo natepel. Toda midva ga nisva videla. In s tem? Kaj bi ti lahko zdaj ta dogodek priklical v spomin? No?

Moj oče je odšel z doma, ko sem imel deset let. Gledal sem ozek trak svetlobe pred vrati, ki so ločevala mojo spalnico od njune. Slišal sem tiho pogovarjanje. Mame skorajda ni bilo čuti. Ko je bilo povsem tiho, sem ugibal, ali se bo sedaj zgodilo kaj hudega. Toda ničesar ni bilo. Nato se je ozek trak v trikotniku razširil in vrata so se odprla. Naredil sem se, da spim. Slišal sem previden ropot pri omari in razumel, da je vzel oče iz nje kovček. Nato spet previden ropot in vrata na omari so zaječala. Koraki so se mi približevali. Srce bi se mi bilo skoraj razpočilo. Poljub na čelo. Kakor da bi se prebujal, sem nekaj zastokal. Le kaj naj bi drugega naredil? Svetlobni trak se je spet zožil in vrata so se zaprla. Vse je bilo tiho. Tudi jaz sem jokal v tišini. Kasneje sem dobival od očeta kar precej pisem, v katerih je bilo napisanih veliko grdih reči o mami in drugih, ki so nam bili blizu. Mama je videla, da so te reči name učinkovale, in me vprašala, če mi je hudo. Rekel sem, da ne. Nobenega smisla ni imelo, da je moral uničevati vse, kar je bil pustil za sabo. Navsezadnje ni bilo v vsej stvari nič tako tragičnega. Tragično je bilo le to, kako je bilo vse skupaj izvedeno. Toda to je bilo za mano, zdaj. Stvari so se vendarle uredile. Ne motite me več s tem.

Nekaj tragike. Konec koncev je to najbolj tipična vsebina človeške eksistence. Natančno: en sam konec je možen. Konec. Nešteto možnosti je, po katerih se mu približujemo, veliko je poti, po katerih se pomikamo. In na koncu gneča. Prerivanje. Dajte prednost starejšim. Torej tragikomičnost. Roman. Ki se vrača k svojim izvirom. Tudi ona se je medtem vrnila. Njegova punca. Njen fant. Moški in ženska. Dva spola, dve telesi, dve razumni bitji. Dobro uglašena, ki skupno korakata v življenje. Tako je bilo pred njima, tako je sedaj, tako bo vnaprej. Tako mora biti. Ni razloga, da bi stvari potekale kakorkoli drugače. Plavanje v toku. Kako si lepa. Kot kisl

repa. Potem vidi, da se misli ujeziti, in se nasmehne. Si lačen? Samo še v vodo grem. Neka melodija se vedno znova oglašča, skoraj vsiljivo. Kakor da bi kamen. In spet: v vodo potopila. Zakaj ta melanholijska? Odkod? Drobni valčki se razširjajo, butajo ob skale, se lomijo. Glasovi se umikajo. Saj ni nič, saj je že mimo. Do tiste zastavice moram priti. Ali plavuti? Morski pes ne, samo ziblje se. Steklenica? Gor, dol, gor, dol. Ves čas. Neutrudljivo. In tudi ko tebe več ne bo. Ne, ne tisto. Samo ko te ni blizu. Vzemimo ponoči. Poglejmo, zdaj. Nič. Samo steklenica. Nobenega listka, nobenega brodeloma. Grda beseda, ta brodolom. Op. Tale večji od drugih. Vsakih sto prihajajo, vsakih tisoč še večji. Lahko te prevrne. Ne, končano. Počitek. Kje je zdaj sonce? Čutim ga na očeh. Upam, da me ne bo prehitro vrglo k bregu. Ko bi zaspal? Brnenje motorja pred mano. Močnejše, a vendar oddaljeno. Poskakujejoče. Tiše. Mimo. Še tiše. Zvoki priplavajo in spet odplavajo. Aha, že ziblje. Gor, dol, gor, dol. Motus perpetuus. Gor pljusk, dol bljusk. Gor pljusk, dol bljusk. Pljusk, bljusk. Bum. Op, večji od drugih, ta. Torej že sto jih je mimo. Sonce zdaj na levi. Boš zdržal še pet minut z zaprtimi očmi? Praznina, samota. Sam v valovanju nič. Strah. Ko je bil še otrok, ga je bilo strah teme. Mama mu je pripovedovala pravljico. Kako da se mu prav zdaj vrača v spomin? Umetnikov mladostni portret. Takole bi se začel. V gozdu je bila roza hišica in v tisti hišici je stanovala punčka. In prav blizu roza hišice je stanoval tudi fantek. Njegova hišica je bila modra. Fantek in punčka sta se zjutraj zbudila, lepo umila, tudi vrat in ušesa, se oblekla v modro in roza, in skupaj stekla po gozdu k slončku. Slonček je imel hišico z velikansko rdečo streho. Fantek in punčka sta slišala slončka, ki je trobil s svojim rilcem, in slonček je trobil tako močno, da se je kar streha dvigovala. Ampak fantku in punčki se je mudilo in sta rekla slončku: Daj, umij se vendar, saj je že pozno. Obljubil si nama, da bomo šli vsi skupaj na jasico, da pozajtrkujemo. Poglej, koliko dobrot imava v košari. Toda slonček je trobil kar naprej in škropil vodo vsenaokrog. Dobro. Ali je že pet minut? Marsikaj bi bilo treba še razčistiti. Seveda, njegova hiša je bila roza barve. Fantek je bil on. A kdo sta bila punčka in slonček v pravljici? Kako to, da ju slonček ni slišal? Melanholična pravljica. Melodija. Kamen, voda. Le kje je zdaj tu tragikomičnost? Stresel je z glavo. Nešteto kapljic se je vrnilo v morje. Plavalaska je bila še vedno tam. Ni kaj reči: lepa. Tako, od spodaj gor. Hu, kako žge, ta skala. Sasasa. Torej, kaj? Tragičnost? Komedičnost?

Bile so stvari, o katerih sem hotel pisati. A bile so mnogo bolj pomembne. Tako pomembne, da si jih nisem upal nikoli napisati. Čakal sem, da pride čas. Čas, ko bi se mi vsa stvar iztekla. Bil sem kot igralec, ki igra na eno samo številko. Toda živel sem v prepričanju, da bi se stvari, ko bi to napisal, utegnile bistveno izboljšati. Videl sem jih v njihovi preprostosti in zapletenosti. Ves čas sem jih imel pred očmi. Zaradi njih sem jih imel pred očmi. Zaradi njih sem ob večerih jokal tihe solze radosti in jeze. A te radosti in te jeze ne moreš opisati, samo občutiš ju lahko in tudi pozabiti

ju ne moreš, ko te enkrat prevzameta. In kako težko je iskati smiselnosti, ki bi ju za nekaj časa zatišala. Zavidal sem tistim, ki so se jima znali izogniti. Sam sem se lahko le pretvarjal. Včasih tudi prav dobro. Tedaj se mi je zazdelo, da morda.

Ne, ne, le kaj bi s temi čičkarijami in potopisi in pripravami. Le kje je tu nastopajoče pisateljevanje? Samo flancanje, besedičenje, nakladanje. Kakšen smisel ima sploh vse to? Ne vem, če bom zdržal, prišel do konca. Veliko dela me še čaka. Predvsem prebava. Na mizi je bila štruca. Pod njo vino. Vse je bilo v redu. Morda popoldne. Zakaj? Te kdo naganja, ti dela silo? Čemu? In še zlasti: za koga? Kobilica je skočila v visokem loku. Nato znova precej bliže. Za trenutek si jo je ogledal. Noge na most, čuden gobec. Nihče je ni bil ničesar vprašal. Kaj bi s tem smešnim poskakovanjem? Spodil jo je z nogo. Kobilica je odskočila spet v visoko travo. Trava je zašumela. Zapihala je rahla sapica. Brenčanje muh, spreletavanje metuljev. Nastopajoče pisateljevanje. Riganje. A v daljavi. Drobni udarci valov ob skale. Zamolklo klicanje. Le kaj je zdaj to? Odkod ta melanholija, ta melodija? Kakor da bi kamen. V vodo potopila. Ne, ne, saj imam vino, saj imam kruh, saj imam njo. Kaj je torej narobe? Nič. Vse. Vse v redu, Al.

Aforizmi

Ko smo postavljali temelje marksizma, smo očitno pozabili sanirati teren.

Naša revolucionarna pot se končuje v kolovozu.

Od genija do norca je samo korak. Brez skrbi, napravili smo vsaj dva.

Danes so lahko na položajih samo tisti, ki so bili včeraj v zaledju.

Puščice, ki kažejo v prihodnost, nas bodo pripeljale v dobo suličarjev.

Že na prvi pogled je jasno, da različni pogledi niso zaželeni.

Na forumih se formirajo formalisti.

Dal je veliko nase. Bil je nudist.

Očitno je, da imajo frontne organizacije vse prevečkrat frontalne motnje.

S prazno glavo se laže dvigneš kot s polno.

Mitja Logar

Nekaj popravkov

Oče Milana Bufona nam sporoča, da smo ob proznem prispevku njegovega sina, Nastopajoče pisateljevanje, št. 6/7, stran 643, objavili napačno sliko. Obema, očetu in avtorju se opravičujemo.

Lapsus, nepazljivost ali pretrgan trak spomina je zakrivil, da je prišlo v zapisu Janka Jerija (Karantanski pobči v odoru), št. 10, stran 878, do zamenjave pri Dobrem vojaku Švejku, Karel Čapek je neupravičeno spodrinil Jaroslava Haška.

Pavle Zidar nas je opozoril na tiskarskega škrate v svoji prozi Rožmarin s pisateljevega vrta, v znamenitem Kosmačevem pismu Skupščini občine P., števil. 10, stran 909, deveta vrstica od zgoraj navzdol je pravilno *hlasten* z mislimi (ne pa *hlasten* z mislimi . . .).

Za vse se bralcem in prizadetim avtorjem opravičujemo.